

VYHODNOTENIE

I. kategória:

Porota:

Mgr. Eliška Sadíleková – lektorka um. prednesu, členka ústredného por. zboru pre um. prednes, porotkyňa celoslov. Hv. Kubína

Mgr. Petra Fridrichová, PhD. - lektorka um. prednesu, členka ústredného por. zboru pre um. prednes, porotkyňa celoslov. Hv. Kubína

Mgr.art. Matej Struhár – herec, recitátor a ústredný metodik pre um. prednes Národného osvetového centra v Bratislave.

Emanuel Trnka

D.Hevier: Velké myšlienky malého človeka

E.S.: Medzi recitátormi veľmi obľúbený text, pretože dáva deťom možnosť zamyslieť sa nad otázkami svojho smerovania v živote, ujasniť si, kým chcú byť a ako k tomu dospieť. Emanuel pristúpil k prednesu veľmi zodpovedne, zrozumiteľne text prerozprával, precízne vyslovoval, artikuloval, chválím peknú reč. Text má však v sebe aj vtip, túto rovinu si buď nevšimol, alebo mu nie je blízka, alebo ju možno nedokáže výrazovo spracovať. Určite treba v budúcnosti zapojiť prácu s pauzou, aby prednes neplynul v jednom tempe, pretože to pozornosť poslucháčov uspí. A pozor na dôrazy, ktoré majú byť na predložkách **-od** rána, **pred** telkou a tiež na intonáciu otázok: „Kto rozhodne o mojom povolání?“ – ak dáme dôraz na slovo **kto**, tak na konci otázky nemusíme ťahať melódiu neprirodzene do výšky.

P.F.: Chlapec je zaujímavý, výrazný typ. Dokáže pekne pracovať s mimikou, veľmi pekná artikulácia (pozor na výslovnosť Ľ). Avšak, tento text je pre neho pomerne náročný, resp. nebol dostatočne vysvetlený, v niektorých pasážach je len mechanicky naučený naspamäť. V týchto častiach (napr. v časti, keď hovorí o škole, v ktorej sa učí rozumieť životu) mu uniká pozornosť, výrazové prostriedky sa redukovujú. Naopak, v častiach, ktorým rozumie (napr. záver) je autentický, očný kontakt je prirodzený, znižuje sa nervozita. Je vidieť potenciál recitátora, avšak treba nájsť vhodný text a primerane ho skrátiť.

M.S.: Text polemizujúci o povolaniach a nejasnej budúcnosti malého človeka. Emanuel má dobré predpoklady byť recitátorom, je technicky disponovaný. Ako problém vidím výber textu – nieže by bol zlý pre túto kategóriu, je však príliš častý. Keď je to tak, treba ho nejakým spôsobom ozvláštniť, napríklad vnútornou angažovanosťou interpreta.

Juraj Dianiška

V.Šefčík: Strach je dobrá vec

E.S.: Juraj je veľmi suverénny recitátor, predpokladám, že pri vystúpení naživo dokáže zaujať publikum a komunikovať s ním. Vidieť, že ho humorný text baví, výber mu „sadol.“

Práve suverenita a potreba zaujať publikum ho však vedie k tomu, že preháňa prácu s dôrazom. Hlavne na začiatku prednesu dáva dôrazy na každé slovo. Dôraz slúži na to, aby sme divákovi povedali, čo je pre nás dôležité, ak zdôrazníme každé slovo, je to rovnaké, ako keby sme nezdôraznili nič. Neskôr, keď v texte pribúda akcia a recitátor si veľmi intenzívne predstavuje situácie a viac sa opiera o prácu s tempom, to už nie je také výrazné. Oceňujem zrozumiteľne vyjadrenú pointu básne.

P.F.: Veľmi dobrý hlas, živý prednes, žije s textom, čo sa prejavuje na skvelej mimike. Je zjavné, že sa mu text páči a rozumie mu. Nevhodná práca s gestikuláciou (duplikuje text). Problém s výslovnosťou R. Najväčší problém je so spevavosťou, teda každá veta má rovnakú „schému“ melódie. Vôbec sa nepracuje s tempom, dynamikou alebo s pauzou, čo je príčinou zvädzania k spevavosti. Odporúčam do budúcnosti zamerať pozornosť na prácu s uvedenými výrazovými prostriedkami, aby prednes získal na kvalite, zaujal poslucháča a umožnil mu prežiť vtip a pointu, ktorú v sebe má.

M.S.: Hravý text, s ktorým sa Juraj popasoval veľmi energicky. Je nositeľom energie a vnútorného naplnenia. Vie o čom rozpráva, aj keď to pri tomto texte nie je ťažké. Možno by bolo vhodné si niektoré

popisné gestá odpustiť. Celkovo však jeho výkon hodnotím veľmi pozitívne, verím že ho uvidíme niekedy prednášať aj naživo.

Max Hudec

M.Rúfus: Sol' nad zlato

E.S.: Vyspelý recitátor – názorovo aj výrazovo. Skvelá práca s vetným dôrazom, s pauzou – nielenže ju využíva, ale dokáže udržať počas nej napätie, prirodzene intonuje opytovacie vety.

Dokáže vykresliť charaktery postáv, vystihne ich emócie, neprehráva dialógy. Pekne vedie líniu rozprávača, dokonca cítim jeho názor na to, o čom rozpráva, čo je podľa mňa podstata umeleckého prednesu. Rúfusovi totiž nejde len o prerozprávanie rozprávky, ale na základe nej sa zamýšľa nad ľudskými činmi. A túto rovinu textu dokáže Max presvedčivo tlmočiť. Dokáže vyjadriť svoj názor na postavy a ich konanie. Chválím aj peknú prácu s veršom.

P.F.: Vybrali si náročný text s hlbokou myšlienkou, ale recitátor si s ním veľmi dobre poradil. Veľmi dobre pracuje s výrazovými prostriedkami (tempo, dynamika, melódia...). Darí sa mu vykresľovať (cez výrazové prostriedky) charaktery postáv aj ich zmeny (kráľ). Celý prednes je aj vďaka primeranej dĺžke textu pokojný, len ku koncu uteká pozornosť a artikulácia (teda aj zrozumiteľnosť), na čom by bolo vhodné ešte popracovať.

M.S.: Max je veľmi zaujímavý rozprávačský talent. Správne pracuje s pauzou, snaží sa rozlíšiť postavy dcér a kráľa primeraným spôsobom. Žiadne zbytočné gestá. Všetky technické atribúty spĺňa ako hotový – rozprávač. Nepochybujem, že je Max na svoj vek rozumný, ba až vyspelý.

Nelka Faková

M.Rúfus: Medveď a komár

E.S.: Nelka je recitátorka, ktorá si zjavne užíva svoje vystúpenie, zrozumiteľne prerozpráva príbeh, má peknú reč. Podarilo sa jej vytvoriť vierohodný obraz medveďa, aj jeho trápenia pri hľadaní človeka v kontraste k prešibanému komárovi.

Treba sa zamyslieť a vyskúšať, ako pracovať s veršom v Rúfusovej poézii. Keďže je to epická báseň, dej niekedy súvisle plynie cez niekoľko veršov. A tu treba nájsť spôsob, aby sme verš zachovali, ale aby sa ani nerozbila myšlienka, čo sa Nelke občas stáva. Pozor na mechanické zvýrazňovanie posledného slova vo verši – vznikne tým stereotypný rytmus. Treba si ujasniť, čo je vo verši podstatné a podľa toho umiestniť dôraz.

P.F.: Nadšený, veselý a autentický prednes. Je potrebné pracovať na melódii vety, pretože často skĺzala do spevavosti. K eliminácii by pomohlo pracovať s pauzou, hlas posadiť „nižšie“ a viac sa zamerať na prácu s dychom. Určite ide o recitátorku s potenciálom, má zmysel pre humor, vedela pekne „vytiahnuť“ vtipné momenty z textu.

M.S.: Nelka si zvolila tiež pomerne frekventovaný text, síce vhodný pre prvú kategóriu, ale neprinášajúci väčšie poslanstvo. Taká bola aj interpretácia tohto textu. Nelka má výborný hlas a dispozície byť úspešnou recitátorkou. Nedbalá práca s dychom spôsobuje výpadky koncoviek niektorých slov, inak je jej artikulácia výborná. Treba si dávať pozor aj na mimovoľné nervózne pohyby rúk.

Eliška Pňáčková

S.Pastvová: Čo sa stalo v našom meste

E.S.: Recitátorka má zmysel pre rozprávanie hravého, humorného, textu, zjavne ju to baví. Opiera sa o predsatvu, dokáže vybudovať napätie v rozprávaní, len škoda, že jej text nedovolí túto schopnosť viac rozvinúť. Pozor na artikuláciu, prehĺta hlásky, občas jej nerozumieť.

P.F.: Recitátorka má veľmi pekný hlas a schopnosť zaujímavovo rozprávať príbeh. Problémom je najmä kvalita textu (indikátorom sú napr. hovorové výrazy: „matikárka“, „pančelka“, ale aj banálna zápleтка), či jeho veku primeranosť (vzorcie – hovoríme o starších žiakoch). Dĺžka textu tiež nepomáha recitátorku ukázať svoj potenciál. Do budúcnosti odporúčam pracovať s kvalitnejším textom a pomôcť jej naučiť sa pracovať s tempom reči (spomaliť), menej kričať a „hrať“ postavy, ale aj pracovať s intonáciou.

M.S.: V Eliškinej interpretácii badám nedostatky v nesprávnom kladení dôrazu. Rozbija tak pozornosť diváka. Úryvok je vyňatý dôsledne tak, aby nechýbala žiadna podstatná informácia. Otázkou ostáva, prečo voľba práve tohto textu. Akú má pointu? Čo ním chcela interpretka povedať? Akého poslanstvo vo mne

ostáva po vypočutí si tohto príbehu? To sú otázky, ktoré by si mal klásť každý začínajúci interpret. Verím, že s Eliškou sa stretne na recitátorských súťažiach v budúcnosti. Dovtedy treba čítať, hľadať, pýtať sa a odpovedať na vyššie položené otázky.

Samuel Lilko

V.Šefčík: Správa vo fľaši

E.S.: Samko recituje s chuťou, text ho evidentne baví, má zmysel pre vtip, ktorý je v ňom ukrytý. Cítiť, že sa opiera o predstavu. Treba však popracovať na artikulácii, aby mu bolo rozumieť, mám pocit, že to súvisí aj s technikou dýchania, pretože ak recitátor nevie oprieť hlas o bránicu, tak mu na konci veršov „padá,“ a ide to na úkor zrozumiteľnosti. Upresniť tiež treba prácu s prízvukom v slovách a dôrazom vo veršoch, občas ich kladie nelogicky, neviem, či je to spôsobené nejakým nárečím alebo zlozvykom.

P.F.: Recitátor vyzerá ako pomerne zaujímavé dieťa, srší z neho energia. Bohužiaľ, prednes bol málo zrozumiteľný (čo je jednak spôsobenej miernou ozvenou), ale aj prílišnou snahou o zdôrazňovanie prvej slabiky v slove a zvyšok slova zanikol. Aj napriek tomu, keď sa prestal sústrediť na kladenie dôrazu na prvú slabiku, vykuklo z prednesu jeho šibalstvo a hra, ktorú dokázal preniesť na poslucháčov. Potenciál zlepšenia je najmä v eliminácii násilného zdôrazňovania prvej slabiky a dĺžňov, viac sa zamerať na interpretovanie významu a „hranie sa s významom“.

M.S.: Tiež frekventovaný text, s ktorým sa Samko raz vlečie, inokedy rozpráva pútavo. Jeho prejav je nekonzistentný. Absentujú koncovky, artikulácia. Pri tomto prednese sme svedkami takzvaných lenivých úst. Na všetkom z vymenovaného sa dá popracovať.

Filip Lilko

J. Pavlovič: Doktor Boleslav Bolívia nie je hocikto

E.S.: Filip je dobrý rozprávač, vidieť, že text ho zaujal, že cíti humor v texte, že si predstavuje situácie, o ktorých rozpráva. Škoda len, že s pedagógom nevyškrtili text, mohli vypustiť niektoré epizódy, nie všetky sú rovnako zaujímavé a Filipovi by to pomohlo udržať napätie v celom rozprávaní. Minutáž, ktorá je uvedená v propozíciách súťaže má vzhľadom k veku recitátorov svoj zmysel.

Pekne rozohral vtipné scény, keď lekár hovorí „A“ a baran „B“ – podarilo sa mu vystupňovať nedečkavosť, napätie v rozprávaní.

P.F.: Dobrý výber textu, má svoj vtip a Filipa tento text zjavne baví, avšak je veľmi dlhý. Filip má potenciál dobrého rozprávača, dokázal „žiť“ textom, snažil sa o vystihnutie pointy, avšak vzhľadom na dĺžku textu to bolo veľmi náročné. Prejavilo sa to v strate sústrednosti, rovnakej vetnej intonácii (a to viedlo k tzv. spevavosti). Je potrebné si tiež uvedomiť, že využitý spev tu nemá žiadny význam a určite ho nie je vhodné zakomponovať do umeleckého prednesu. Vzhľadom na potenciál recitátora odporúčam skracovať texty, s ktorými sa bude pracovať a pomôcť mu pri cieľenej práci s tempom, pauzou, ale aj vetnou melódiou.

M.S.: Humorista Filip interpretuje, už sám o sebe vtipný text veľmi primeraným spôsobom. Prechádza výpoveď bez expresívnejších momentov, bez držania napätia. Miestami sa zdá, že text len deklamuje. Kým neinterpretuje text jednotlivých postáv. Filip je už teraz interpret na veľmi slušnej úrovni. Jasná dikcia, schopná artikulácia, výborný hlas. Verím, že ho prednášať nevidíme naposledy.

Zoja Hrušecká

M.Hlušíková: Vybojovala som Kláre dva šaláty

E.S.: Zoja si vybrala umelecky hodnotný text s rozprávačom v prvej osobe, čo jej poskytlo možnosť prejavíť empatiu k spolužiačke – cudzinke. Citlivo a plynule prepája polohu rozprávača s priamou rečou postáv a veľmi presvedčivo vykresľuje obraz dievčaťa, ktoré sa snaží spolužiačke Kláre pomôcť.

Chválím peknú reč, odporúčam artikuláciu rozcvičku pred prednesom, občas „prehlta“ niektoré hlásky. Záver prišiel trochu rýchlo, je akoby useknutý, ale chápem, že je to spôsobené tým, že vybrali úryvok z knihy. Pointa v prednese je však dôležitá, takže odporúčam do budúcnosti vybrať ucelenejší text.

P.F.: Zojka má príjemný zjav, veľmi peknú výslovnosť, zrozumiteľný prejav. V texte, ktorý prednáša, sa držala rozprávačského prístupu, bola dokonalá v artikulácii, avšak v jej hlase bolo cítiť smútok alebo únavu, akoby stratila energiu a zaujatie. Aj napriek tomu, že text sa javil ako zaujímavý so zaujímavým etickým odkazom, Zojke nedal priestor na prejavenie talentu. Pomôže tiež pracovať s Ďalšími výrazovými prostriedkami, najmä s tempom, dynamikou a určite aj s pauzou. Zaujímavý recitátorský typ.

M.S.: Zdanlivo jednoduchá výpoveď malého dievčaťa, zdanlivý text bez väčšieho posolstva. A predsa. Zoja interpretovala súčasnú tému (potrebu tolerancie a priateľstva) veľmi vyspelo. Žiadne expresívne namemorované prezentovanie textu, ale hlboko opodstatnené obavy z nepochopenia, odmietnutia a vysmievania sa. Výborná práca s pauzou, s rozdelenie postáv. Zoja by si mala dávať pozor na artikuláciu v niektorých momentoch sa jej zlievali písmená *r* a *l*. Zoja je práve ten prípad, ktorému pomohla intímna atmosféra a blízky záznam. Otázne je, ako by vyznela na veľkom javisku v plnej sále ľudí? Verím, že ma presvedčí o opaku a pravidelne ju budeme zažívať a obdivovať v ďalších ročníkoch postupových prehliadok, pretože tak výrazný, v najlepšom slova zmysle interpretačný zjav sa vidí málokedy.